

SPOJKY

čítaj

píš

mysli

máj 2020 Denisa Sviatková

SPOJKY

neplnovýznamové, neohybné, nemajú platnosť vetného člena

spájajú slová alebo vety

pripomínam: veta = jeden prísudok, súvetie = dva prísudky

spájajú slová (dnes, zajtra)

Prídeme **alebo** Sestre kúpila **a**

spájajú vety (Umývali kľučky. Nosili rukavice.)

kľučky **alebo** rukavice. :

Vyhľadaj spojku (KLIK). Spája slová alebo vety?

Z lietadla uvidel stránu údolia.

KLIK

slová

Z chladničky si zoberiem minerálku džús.

KLIK

slová

Zakýval mu rýchlo odišiel.

KLIK

s á

vety

Pozorovali sme, sa Karol niekam ponáhľa.

KLIK

s á

vety

Vedel som, sa na mňa pozerá.

KLIK

s á

vety

Paľova odpoveď nemala hlavu pätu.

KLIK

slová

Peter hlasno zafučal, konečne dobehol do cieľa.

KLIK

s á

vety

Rozbehol som sa na cestu, chodník bol klzký.

KLIK

s á

vety

Musela sa naučiť fyziku, matematiku dejepis.

KLIK

slová

môžu stáť **na začiatku** vety alebo **vo vnútri** vety

Keď sa zotmie, vytratíme sa z domu. Vytratíme sa z domu, **keď** sa zotmie.

delenie

prirad'ovacie

**spájajú rovnocenné
slová alebo vety**

piesok aj tehly
Nielen sľuboval, ale aj splnil.

podrad'ovacie

**spájajú nerovnocenné
vety do súvetí**

Sľúbil, že slovo dodrží.
Keď skončíš, potom príde odmena.

(pripomínam: hlavná veta – prečítame si ju, pýtame sa ňou;
odpovedáme vedľajšou vetou – spojka sa nachádza vo vedľajšej vete)

a, aj, i, ani, ba, ba aj, ba ani, ba i,
nielen – ale aj, ale, no, lež, jednako,
alebo, či, buď – alebo, a tak, a preto...

že, keď, aby, ako, akoby, či, kedy,
lebo, pretože, keďže, žeby, ak, hoci,
než, kým...

vypíš podrad'ovacie spojky (snaž sa postupovať podľa pripomienky z predchádzajúcej snímky – pýtaj sa hlavnou vetou, odpovedaj vedľajšou, spojka je potom určite podrad'ovacia)

Sedel som tam dlho, som musel rozmýšľať. Chcel niečo povedať, ale nemal odvahu. Oznámili sme im, pricestujeme. Neučí sa, ba ani knihy nečíta. Vážne a dôstojne sedel pri obede i pri večeri. zatvárala bránu, ozvali sa tiché kroky. Stretla priateľku, už dávno nevidela. Nezlákla sa, ba ani sa nepohla keď pozrieš, všade samý prach. Vedel, mu nikto nepomôže. Spýtal sa ho, prídete na oslavu. Preplával bazén aj riekou. Hrešili ho, bol lenivý. Poviem plavčíkovi, pripravil čln. Nazrela dnu, lež nič nevidela. Neučil sa, a predsa to vedel.

kontrola

lebo, ako, keď, ktorú, kde, že, či, pretože, aby

(sedel som tam dlho prečo? lebo som musel rozmýšľať) (oznámili sme im koho? čo? ako pricestujeme)
(ozvali sa tiché kroky kedy? keď zatvárala bránu) (stretla priateľku akú? ktorú už dávno nevidela)

POZOR! ako, ktorá, kde, čo, prečo, kam...

= v súvetí sú to spájacie výrazy, vzťažné zámená (Neviem, kde mám pero.)

= vo vete sú to opytovacie zámená (Kde si bol?)

PRAVOPIS – PRIRAĐOVACIE SPOJKY

1.

a, i, aj, ani, alebo, či – čiarku nepíšeme

Kúpil jablká **aj** hrušky. Pozrel sa na kopce **a** vykročil.

2.

dvojité, trojité spojky – čiarku píšeme

aj – aj, i – i, ani – ani, či – či, alebo – alebo, buď – alebo, najprv – potom...

Kúpil **aj** jablká, **aj** hrušky. **Buď** pozerala televízor, **alebo** čítala noviny.

3.

pred ostatnými priraďovacími spojkami – čiarku píšeme

Jeho tvár sa vyjasnila, **ba aj** úsmev ňou preletel. Boli by prišli, **lenže** otec to nedovolil. Obed bol hotový, **ale** jesť sa nedal.

PRAVOPIS – PRIRAĎOVACIE SPOJKY

4.

pred spojkami, ktorých súčasťou je spojka a – čiarku píšeme

a preto, a teda, a tak, a predsa, a jednako, a pritom, a zatiaľ, a zato...

Začalo sa zmrákať, a tak sa pobrali domov. Išli iní, a preto išiel aj on. Deti sú ešte malé, a predsa pomáhali. Bolo už neskoro, a jednako sa neponáhľal.

5.

a to – čiarku píšeme

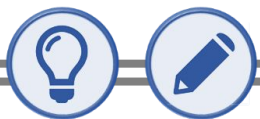
Stretneme sa čo najskôr, a to už zajtra.

a to – čiarku nepíšeme

Dlho sa opaľovala na prudkom slnku a to (opaľovanie) jej spôsobilo úpal.

to = zámeno, odkazuje na výraz v predchádzajúcej vete

prirad'ovacie spojky – dopln' čiarky

Požiada o pomoc rodičov alebo priateľov. Ráno mrzlo v horách ale aj v nížinách. Páčila sa mu a tak sa jej prihovoril. Chcela byť i pekná i múdra. Nemá nikoho a preto si musí poradiť sama. Bud' nechcel pomôcť alebo nevedel. Veselo sa zasmial a odišiel. Najprv sa tešil potom zosmutnel. Vše robí ľahšiu vše ťažšiu prácu. Rodičia nemali peniaze a tak som si musel zarábať sám. Alebo sa pomeríme alebo sa rozídeme.

kontrola

Požiada o pomoc rodičov **alebo** priateľov. Ráno mrzlo v horách, **ale aj** v nížinách. Páčila sa mu, **a tak** sa jej prihovoril. Chcela byť **i** pekná, **i** múdra. Nemá nikoho, **a preto** si musí poradiť sama. **Bud'** nechcel pomôcť, **alebo** nevedel. Veselo sa zasmial **a** odišiel. **Najprv** sa tešil, **potom** zosmutnel. **Vše** robí ľahšiu, **vše** ťažšiu prácu. Rodičia nemali peniaze, **a tak** som si musel zarábať sám. **Alebo** sa pomeríme, **alebo** sa rozídeme.

PRAVOPIS – PODRAŽOVACIE SPOJKY

6.

čiarka sa píše vždy

Utekol si, **lebo** sa ma bojíš. Veľmi sa tešil, **že** pôjde na návštevu k babke.

Ked' zapadlo slnko, lúka sa ponorila do tmy.

(vedľajšia veta je na začiatku)

Všetko, **čo** bolo skryté, vyšlo na povrch.

(vedľajšia veta vložená do hlavnej sa vyčleňuje čiarkou na začiatku aj na konci)

7.

ako, s'a, ani (=ako), než, jak – v prirovnaní sa čiarka nepíše

Chodí **ako** bez hlavy.

Dcéra je staršia **než** syn.

Hlava mu trčí **s'a** makovica.

Počul, **ako** hučí vodopád.

Bola lepšia, **než** som dúfal.

Zmizol, **s'taby** sa prepadol.

PRAVOPIS - PODRAŽOVACIE SPOJKY

8.

spolu píšeme spojky so -že

čiže, kdeže, ibaže, lenže, nielenže, pretože, sotvaže, takže, keďže...

9.

spolu píšeme spojky s -by

žeby, akoby, s'aby, keby, niežeby...

POZOR! **žeby** = aby / **že by** = dá sa vložiť osobné zámeno

Nie je im tak dobre, žeby (aby) mohli rozhadzovať.
Odkázali mu, že (oni) by boli prišli.

POZOR! **akoby** = ako keby / **ako by** = dá sa vložiť osobné zámeno

Chvíľu vykračoval bez slova, akoby (ako keby) zbieral myšlienky.
Neviem, ako (ja) by som vám pomohol.

podrad'ovacie spojky – dopln' čiarky

Počul ako na ňu kričia. Žili tak aby boli deťom príkladom. Bol spotený ako myš. Zbadala že sa otvorili dvere. Spomenul si ako to bolo. Stálo to menej než predpokladali. Kto prv príde ten prv melie. Lietadlo pristálo skôr než sme prišli na letisko. Vyzeral lepšie ako keď som ho videl minule. Neprišla preto lebo nemá čas. Je vyšší než jeho žena. Schúlil som sa do klobka sťa jež. Ľad bol hladný ani sklo. Policajti zistili kde páchatel' býva. Obláčiky ktoré tancovali na oblohe sa pomaly strácali.

kontrola

Počul, **ako** na ňu kričia. Žili tak, **aby** boli deťom príkladom. Bol spotený **ako** myš. Zbadala, **že** sa otvorili dvere. Spomenul si, **ako** to bolo. Stálo to menej, **než** predpokladali. **Kto** prv príde, ten prv melie. Lietadlo pristálo skôr, **než** sme prišli na letisko. Vyzeral lepšie, **ako** keď som ho videl minule. Neprišla preto, **lebo** nemá čas. Je vyšší **než** jeho žena. Schúlil som sa do klobka **sťa** jež. Ľad bol hladný **ani** sklo. Policajti zistili, **kde** páchatel' býva. Obláčiky, **ktoré** tancovali na oblohe, sa pomaly strácali.

POZOR! čiarku nikdy nepíšeme na začiatku riadka

.....
kedy sa c .. Neviem
tim.

..... Neviem,
kedy sa dnes vrátim.

... Naobera
aj hrušky aj jablká
y.

... Naoberala som aj jablká,
aj hrušky, aj slivky.

KONIEC

máj 2020 Denisa Sviatková

KONIEC

máj 2020 Denisa Sviatková